

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

תרבות יהודית-ישראלית לכיתות ה'-ו'

נושא השיעור: פסח ברומא

עם המורה: ד"ר נגה כוכבי

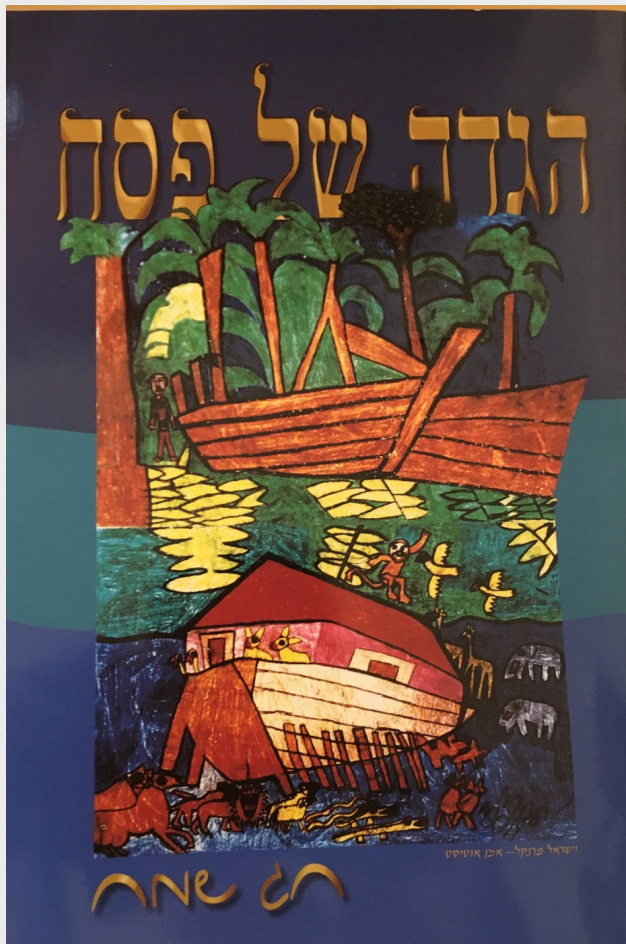

מה נעשה היום?

- נקרא קטע ידוע מן ההגדה של פסח ונסביר אותו
- נתרגל קצת מילים עתיקות
- נשמע סיפור מארץ רחוקה (רמז: על המפה היא נראית כמו מגף)
- נתמודד עם שאלות מחשבה
- נסיים בתרגול עצמאי

מה להביא לשיעור?

דפדפו בהגדה שבידיכם.
באילו שפות היא כתובה?
למי מכם יש הגדה עם יותר משתי שפות?

שאינו יודע לשאול

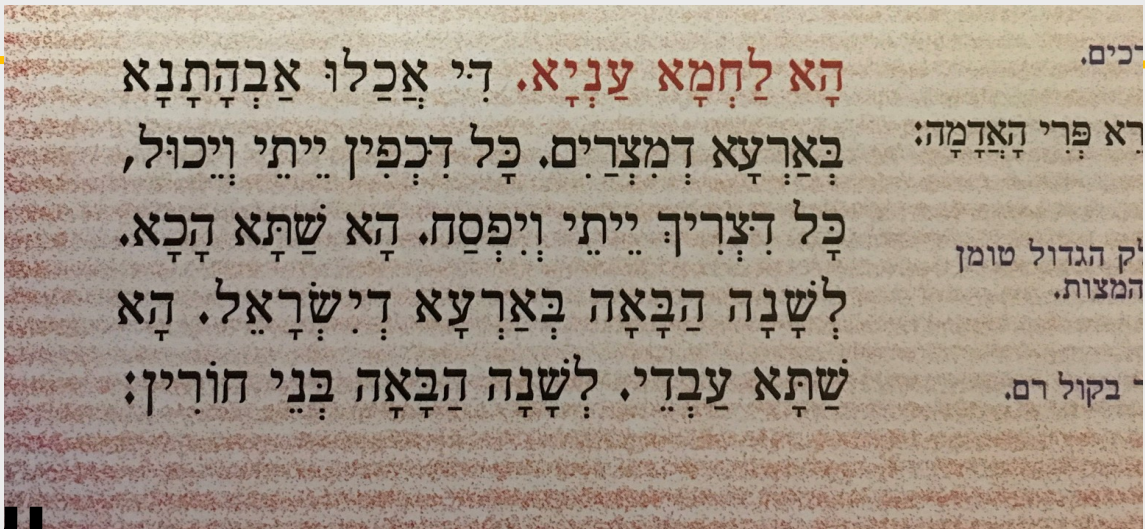

למה
הגדה?

חכמה

כדי
לעשות
סדר
בליל-הסדר

שאינו יודע לשאול

חכמה

לחמניה? יכול להיות שבהגדה שלי יש חמץ?

זה הפיוט "הא לחמא עניא", ובעברית: "זה לחם העוני".

מהי השפה?
איזו מילה אינה מופיעה בהגדה של פסח?
מה פירוש המילים הללו?

אַבְהָתָנָא

עֲבָדֵי

כָּל דְּצָרִיךְ

לְחַמָּא

פּוֹזְמָק

ארמית

הָא לַחֲמָא עֲנִיא דִּיאָכְלוּ אַבְהֶתְנָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
כָּל דְכָפִין יִיתִי וְיִיכּוּל
כָּל דְדָצְרִיךְ יִיתִי וְיִפְסִח
הַשְׁתָּא הָכָא - לְשָׁנָה הַבְּאָה
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל
הַשְׁתָּא עֲבָדִי - לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוּרִין.

עברית

זהו לחם העוני שאכלו אבותינו
בארץ מצרים.
כל הרעב יבוא ויאכל,
כל הצריך יבוא ויפסח (מלשון
קורבן פסח).
השנה (אנו) כאן - לשנה הבאה
בארץ ישראל,
השנה (אנו) עבדים - לשנה
הבאה חופשיים.

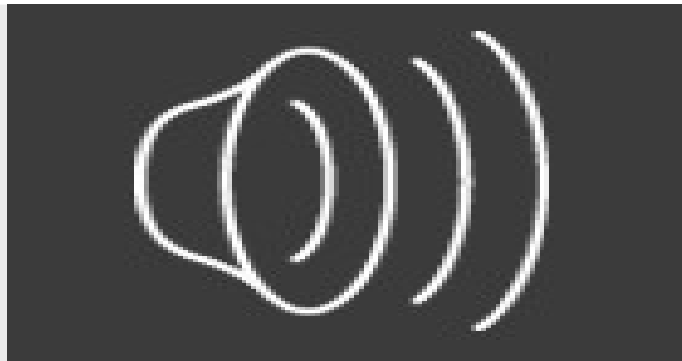

איך הארמית שלכם?

בואו נראה כמה אתם מספיקים לתרגם בתוך 3 דקות

הַשְׁתָּא לְחַמָּא בְּנֵי חוּרִין כָּל דְּכַפִּין בְּאַרְעָא

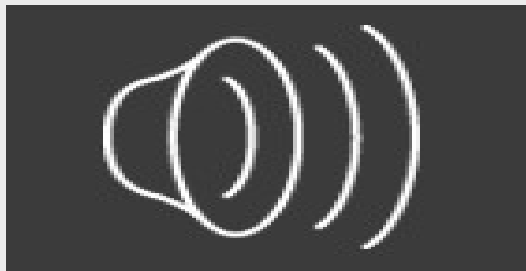
כָּל אַבְהַתְנָא עֵנִיא הַכָּא יִיתִי
דְּצִרִין

בדיקת הטבלה

הביטוי בעברית	הביטוי בארמית
יבוא	יִיְתִי
כאן	הֶכָא
עוני	עֲנִיָא
אבותינו	אַבְהָתָנָא
כל מי שצריך	כָּל דְּדָצְרִיךְ

הביטוי בעברית	הביטוי בארמית
בארץ	בְּאַרְעָא
רעב	כָּל דִּיכְפִין
חופשיים	בְּנֵי חוֹרִין
לחם	לְחֶמָא
השנה	הַשְּׁתָא

המצה כסמל כפול

רישמו לפחות 2 פריטים שמסמלים **עוני**
ו- 2 פריטים שמסמלים **חירות**:

לחם דק ויבש | **ליווה את יציאת מצרים** | **נאכל**
במצרים

עוגות מצות | **ליווה את קרבן הפסח בבית המקדש** |
תפל |

נאכל בחיפזון במדבר | **האפיקומן נאכל כקינוח**

המצה כסמל כפול: מציעים תשובות

עוני	חירות
לחם דק ויבש	ליווה את קרבן הפסח בבית המקדש
תפל	האפיקומן נאכל כקינוח
נאכל במצרים	עוגות מצות
נאכל בחיפזון במדבר	ליווה את יציאת מצרים

רגע של מחשבה

האם המסרים ב"הא לחמא עניא" מתאימים לכל יהודי בעולם?

עזרה לזולת ✓

כאשר מזמינים אל הסדר כל רעב (דיִכְפִּין) וכל נזקק (דְּצָרִיךְ), באמת מתכונים לזה?

חירות ✓

אילו סוגי שיעבוד אנו מכירים?
לאיזה סוג של חירות אנו חותרים?

נשמע כיצד מסרים אלה משתקפים אצל משפחה אחת ברומא

שפה משותפת

חזית בית
הספר
היהודי
ברומא

נהר הטיבר
הנשקף מן
החלון של
לורנצו
סולמוני

Briséis (by Briséis) - Briséis (by Briséis), CC BY-SA 3.0, מאת
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=163204>

ולמשפחת
סולמוני
מאיטליה

למשפחת ליאון
מאנגליה

די אכלנא גבחתני
דמעריסבל דו
ויכול כל מש
ויפסחהא
לשנהו
די שו
אנ

יש שפה
!משותפת

מעבדות (שער טיטוס) לחג החירות

הידעת?
יש יהודים
שנוהגים
לעבור מתחת
לשער טיטוס
בהליכה לאחור!

לפני שאנו נפרדים חישבו: מדוע נקרא הסיפור שפה משותפת?

כיתה 1

שמחת תורה | פרשה ומדרשה | עצמאות וגיל מצוות | חנוכה | פורים | פסח

ארבעה בנים בהגדה | בקל דור נדור | מה נשתנה הלילה הזה? | מימונה | שפה משותפת

שפה משותפת

פסח ברומא
הגדה של פסח

שיר 2 | סרט 5 | דפי עבודה | פעילות יצירתית | משחק 2

למורה | תכונות זהות | מושגים

הא לחמא עניא די אכלו אבהטנא בארעא דמצרים.
כל דכפין יימי וניכל, כל דצריך יימי ויפסח.
השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישןאל.
השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

הזמנה לאתר תרבות יהודית ישראלית

להרחבה בנושא שלמדנו היום

היכנסו לאתר: תרבות יהודית-ישראלית

www.tarbuty.org.il

הקלידו בלשונית החיפוש: שפה משותפת

ובינתיים תגלו שם אוצרות נוספים

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח